

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0213U004055

Державний реєстраційний номер: 0111U001177

Відкрита

Дата реєстрації: 30-01-2013

1. Етапи виконання

Номер етапу: 1

Назва етапу: Дослідження лісових територій ПЗФ Лівобережного Полісся в межах Чернігівської області.

Початок етапу: 01-2011

Закінчення етапу: 12-2012

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка

Код ЄДРПОУ/ІПН: 02125674

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Адреса: 14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53

Телефон: (04622)32009

E-mail: chnpu @ chnpu.edu.ua

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Інститут енергозбереження та енергоменеджменту Національного технічного університету України "Київський Політехнічний Інститут"

Код ЄДРПОУ/ІПН: 00027677

Адреса: пр. Перемоги 37, м. Київ, Київ, 03056, Україна

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Телефон: 0442048428

E-mail: auek@ukr.net

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 2201040

Напрямок фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Біологічне та ландшафтне різноманіття лісових територій ПЗФ Лівобережного Полісся в межах Чернігівської області

Назва роботи (англ)

Biological and Landscape Diversity of Forest Areas NRF Livoberezhne Polissia within Chernihiv Region

Реферат (укр)

Проведено узагальнення теоретичних і бібліографічних матеріалів з проблематики дослідження та його регіону; оброблено бібліографічні матеріали з проблематики досліджень, проаналізовано гербарні колекції та колекції безхребетних тварин; проводилася робота з картографічними матеріалами лісових територій ПЗФ регіону досліджень, на основі обробки інформаційно-довідкових матеріалів Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Чернігівській області та проведено експедиційні дослідження ряду лісових територій ПЗФ Чернігівського Полісся. Фітобіологічні дослідження стосувалися лісових територій долини річок Десна, Дніпро та Снов, під час яких було вивчено сучасний стан та тенденції розвитку цих територій, складено переліки раритетного фіторізноманіття, розкрито дендрологічну цінність та окремі ресурсні складові. Було здійснено описи сучасного стану територій, відзначено основні сукцесійні процеси, пов'язані з природними змінами та впливом господарської діяльності людини. Виявлено нові локалітети рідкісних видів судинних рослин та осередки адвентивних видів в межах територій ПЗФ. Зоологічні дослідження на визначених природно-заповідних територіях проводилися за такими напрямками: вивчення складу ентомофауни та хребетних тварин, в т.ч. раритетної групи; вивчення кількісного та якісного складу нематод ґрунту та підстилки лісових біоценозів. Було розглянуто морфологічні особливості ландшафтних комплексів лісових ПЗТ регіону досліджень, з'ясовано напрями для подальших моніторингових досліджень цих територій. Були проведені дослідження лісових територій ПЗФ в межах Чернігівського, Городнянського, Менського, Ріпкинського та Щорського районів, зокрема їх геоботанічні обстеження, збір колекційного матеріалу, фотографування територій та раритетних видів, взяття проб ґрунтових нематод, робота з картографічними матеріалами лісових територій ПЗФ регіону досліджень. Було складено переліки біорізноманіття лісових територій ПЗФ; раритетного фіто- та зоорізноманіття та опис ландшафтної структури лісових територій ПЗФ регіону досліджень. Проводилися популяційні дослідження таких видів комах з Червоної книги України, зокрема: *Aromia moschata* L., *Papilio machaon* L., *Apatura iris* L. Під час досліджень фітонематод було знайдено 33 види з 6 рядів та 18 родин. Визначено, що чисельність нематод в підстилці, при меншій видовій різноманітності, в 9,6 разів вище ніж в ґрунті і становить 8293 особин в 100 г субстрату. В межах досліджених об'єктів ПЗФ області виявлено 309 видів хребетних тварин. На лісових територіях ПЗФ Чернігівського Полісся розмножуються та формують популяції 11 видів земноводних, 7 видів плазунів, 161 вид птахів і 40 видів ссавців. Серед виявлених в межах регіону досліджень видів до Червоної книги України занесено 58 видів хребетних, серед них 41 вид птахів, 16 видів ссавців, 1 вид рептилій. Було систематизовано існуючу інформацію щодо ландшафтного різноманіття лісових територій та з'ясовано їх сучасний стан та структуру.

Реферат (англ)

Generalization of theoretical and bibliographic materials is conducted from problematiki of research and his region; bibliographic materials are treated from problematiki of researches, collections of herbariums and collections of invertebrate animals are analysed; work was conducted with cartographic materials of forest territories of PZF of region of researches, on the basis of treatment of informatiyno-dovidkovikh materials of State administration of guard of natural environment in the Chernigov area and expeditionary researches of row of forest territories of PZF of Chernigov Polissya are conducted. Research Fitobiologichni touched forest territories of valley of the rivers Desna, Dnepr and Snov, which the modern state and progress of these territories trends was studied during, the lists of rarity fitoriznomanittya are made, a dendrology value and separate constituents of resources is exposed. Descriptions of the modern state of territories were carried out, basic suksesiyni processes, related to the natural changes and influencing of economic activity of man, are marked. It is discovered new lokaliteti of rare types of vascular plants and cells of adventivnikh kinds within the limits of territories of PZF. Zoological researches on the certain naturally-protected territories were conducted after such directions: study of composition of entomofauni and

vertebrates, including group of rarity; study of quantitative and high-quality composition of nematod ґрунту but beddings of forest biotsenoziv. The morphological features of complexes of landscapes of forest PZT of region of researches were considered, directions are found out for subsequent monitoring researches of these territories. Researches of forest territories of PZF were conducted within the limits of Chernigov, Gorodnyanskogo, Menskogo, Ripkinskogo and Schorskogo of districts, in particular them geobotanichni inspection, collection of collection material, photographing of territories and types of rarities, drawing samples ґрунтових nematod, work with cartographic materials of forest territories of PZF of region of researches. The lists of біорізноманіття of forest territories of PZF were made; rarity fito- and zooriznomanittya and description of landscape structure of forest territories of PZF of region of researches. Populyatsiyni researches of such types of insects were conducted from the Red book of Ukraine, in particular: Aromia of moschata of L., Papilio of machaon of L., Apatura of iris of L. During researches of fitonematod 33 kinds from 6 rows and 18 families were found. Certainly, that a quantity of nematod is in bedding, at a less specific variety, in 9,6 times higher than in ґрунті and makes 8293 individuals in 100 g to substratu. Within the limits of the explored objects of PZF found out areas 309 types of vertebrates. On forest territories of PZF of Chernigov Polissya propagate oneself and form populyatsii 11 types of amphibious, 7 types of reptiles, 161 type of birds and 40 types of mammals. Among found out within the limits of region researches of kinds to the Red book of Ukraine 58 types of vertebral are brought, among them there is a 41 type of birds, 16 types of mammals, 1 type of reptiles. Existent information was systematized on the landscape variety of forest territories and their modern state and structure is found out.

Індекс УДК: 504.73/.74.06, 504.4.054(477.51)+502.7(977.81)

Коди тематичних рубрик НТІ: 87.27.02

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Опис сучасного стану окремих груп біорізноманіття ландшафтів лісових територій ПЗФ поліської частини Чернігівської області.

Назва продукції (англ): Description of the modern state of separate groups of diversity of landscapes of forest areas NRF of poleskoy part of the Chernigiv region.

Очікувані результати: поліпшення стану навколишнього середовища

Галузь застосування: О 92.53.0 Охорона дикої природи

Опис продукції (укр): Складено переліки окремих груп біорізноманіття лісових територій ПЗФ; раритетного фіто- та зоорізноманіття та зроблено опис ландшафтної структури лісових територій ПЗФ регіону досліджень. Систематизовано існуючу інформацію щодо ландшафтного різноманіття лісових територій та з'ясовано їх сучасний стан та структуру.

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження: 2012-2015

Виробник продукції: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка.

Споживачі продукції: Держуправління охорони навколишнього природного середовища в Чернігівській області.

Перспективні ринки: Чернігівська область.

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Спільні НДДКР

7. Бібліографічний опис

1. Біологічне та ландшафтне різноманіття лісових територій ПЗФ поліської частини Чернігівської області. Чернігів, Золоті ворота, 2012. – 212 с. 2. Карпенко Ю.О. НПП Мезинський // Фіторізноманіття заповідників і національних природних парків України. Ч.2. Національні природні парки. / Кол.авторів під ред.В.А.Онищенка і Т.Л.Андрієнко. – Київ: Фітосоціоцентр, – 2012. – 534 с. 3. Карпенко Ю.О. Антропогенні зміни лісових ценозів Новгород-Сіверського Полісся та їх стійкість. //Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Серія: Біологія. - 2011. - № 2 (47). - С. 98-102. 4. Шевченко В.Л., Лукаш О.В. Структурно-функціональна диференціація фауни ґрунтових нематод радіоактивно забруднених березово-соснових лісів //Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія. - 2011. - № 2 (47). - С. 155-158. 5. Шевченко В.Л., Лукаш О.В. Характеристика фауни ґрунтових нематод лісових екосистем Новгород-Сіверського Полісся //Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія №20. Біологія: Зб. Наукових праць. - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. - № 3. - С. 119-125. 6. Карпенко Ю.О., Білоус О.М. Мережа лісових природно-заповідних територій басейну річки Снов, її роль у збереженні фіторізноманіття Чернігівського Полісся та підходи до оптимізації / Карпенко Ю.О., Білоус О.М. // Природа // Природа Західного Полісся та прилеглих територій: зб.наук.пр. / за заг.ред.Ф.В. Зузука. - Луцьк: Волин.нац.ун-т ім. Лесі Українки, 2012. - №9. - С. 146 - 151. 7. Карпенко Ю.О. Фіторесурси лісових поліських територій та їх значення для підтримання стану організму при фізичних навантаженнях і впливах різних факторів екосередовища // Вісник Черніг. нац. пед. ун-ту. ім. Т.Г. Шевченка [Сер. Педаг. науки. Фізичне вихов. та спорт].- 2012. - № 98, Т. 3 - С. 149-151. 8. Потоцька С.О., Карпенко Ю.О. Підходи до оптимізації природно-заповідної мережі міст Лівобережного Полісся (на прикладі м. Чернігова) /С.О. Потоцька, Ю.О. Карпенко// Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. [Сер. Біологія, Вип. № 1 (50)], - 2012. - С. 67 - 71. 9. Потоцька С.О., Карпенко Ю.О. Чернігівський обласний ботанічний сад: хронологія створення, розвитку, занепаду та відновлення /С.О. Потоцька, Ю.О. Карпенко// Інтродукція рослин. [Вип. № 4], К.: - 2012 - С. 37-44. 10. Лукаш О.В. Оздоровче значення прибережно-водних екосистем Чернігівської області у аспекті організації рекреації та навчальної діяльності студентів / Лукаш О.В., Лобань Л.О., Кирієнко С.В., Лукаш І.М. // Вісник Черніг. нац. пед. ун-ту. ім. Т.Г. Шевченка [Сер. Педаг. науки. Фізичне вихов. та спорт].- 2012. - № 98, Т. 3 - С. 180-183. 11. Потоцька С.О. Науково-методичні засади створення нової дендрологічної колекції на території агробіостанції міста Чернігова /С.О. Потоцька// Природа Західного Полісся та прилеглих територій: зб.наук.пр. / за заг.ред.Ф.В. Зузука. - Луцьк: Волин.нац.ун-т ім. Лесі Українки, 2012. - №9. С. 161 - 167. 12. Шевченко В.Л., Жиліна Т.М. Вплив антропогенного фактора на різноманіття фітонематод в ґрунті / В.Л. Шевченко, Т.М. Жиліна // Природа Західного Полісся та прилеглих територій: зб.наук.пр. / за заг.ред.Ф.В. Зузука. - Луцьк: Волин.нац.ун-т ім. Лесі Українки, 2012. - №9. - С. 192-197.

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 195

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Жиліна Тетяна Миколаївна

Карпенко Юрій Олександрович

Лукаш Олександр Васильович

Потоцька Світлана Олександрівна

Шевченко Валентина Леонідівна

Яковенко Олександр Іванович

Керівник організації:

Носко Микола Олексійович

Керівники роботи:

Карпенко Юрій Олександрович

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.